

Extracto

Le sol anque se leva

Ernest Hemingway

Le sol anque se leva

per Ernest Hemingway (1889-1961)

Titulo original: "The sun also rises"

Traduction in interlingua e composition: Thomas Breinstrup

Illustration del copertura: Haim Charbit, Pixabay

Publicate: agosto 2024

© 2024 Union Mundial pro Interlingua

Tote derectos reservate. Iste texto es facite disponibile pro uso non-commercial solmente. Tote formas de re-vendita o re-distribution electronic o imprimite es prohibite sin permission in scripto. Nulle parte de iste publication pote assi esser reproducite, copiate, conservate in un systema de cercar o transmittite in ulle forma o per ulle methodo: graphic, electronic, mechanic, photographic, registrate sur disco o cassetta, transferite a bases de datos o in altere maniera sin permission in scripto. Es permittite citar in recensioni con indication del fonte.

Bibliotheca electronic **in interlingua**

www.interlingua.com

Le Bibliotheca electronic in interlingua es un collection de eLibros, redigite e publicate per le Union Mundial pro Interlingua (UMI), www.interlingua.com

Le sol anque se leva

Libro I

I

Robert Cohn esseva un vice campion boxator de peso medie de Princeton. Non pensa que io es tanto impressionate per illo como un titulo de boxa, ma illo significava multo pro Cohn. Ille sentiva nulle affection de boxa, de facto ille non lo amava, ma ille lo apprendeva dolorosamente e a fundo pro contrariar le sentimento de inferioritate e verecundia que ille habeva sentite de esser tractate como un judeo in Princeton. Il habeva un certe conforto interior in saper que ille poteva abatter ulle persona qui esseva arrogante contra ille, mesmo si ille, essente multo reservate e a fundo un bon puero, non luctava jammais excepte in le sala de gymnastica. Ille esseva le alumno stellite de Spider Kelly. Spider Kelly inseniava a omne su juvene seniores como boxar como boxatores de peso pluma, independente si illes pesava cento e cinque o duo centos e cinque libras. Ma isto semblava convenir a Cohn. Ille esseva vermente multo rapide. Ille esseva si bon que Spider promptemente le placiava a un nivello excessive e applattava su naso permanentemente. Isto augmentava le disgusto de Cohn pro boxa, ma illo le dava un certe satisfaction de un sorta estranie, e illo certo ameliorava su naso. In le ultime anno in Princeton ille legeva troppo e comen-

ciava portar berillos. Io non incontrava jammais ulle persona in su classe qui le memorava. Illes mesmo non memorava que ille esseva campion boxator de peso medie.

Io diffide de tote gente franc e simple, specialmente quando lor historias es unite, e io sempre habeva un suspicion que forsan Robert Cohn non habeva jammais essite campion boxator de peso medie, e que forsan un cavallo habeva cavalcate super su facie, o que forsan su matre habeva habite timor o vidite qualcosa, o que ille habeva, forsan, collidite con qualcosa como un juvene puero, ma finalmente io trovava alcuno qui verificava le historia ab Spider Kelly. Spider Kelly non solmente memorava Cohn. Ille habeva sovente meraviliate se que deveniva de ille.

Robert Cohn esseva, via su patre, membro de un del familias judee le plus ric in Nove York, e via su matre de un del plus veteres. Al schola militar, quando ille se preparava pro Princeton e jocava un multo bon final al equipa de football, nemo habeva facite le conscie de racias. Nemo habeva jammais facite le sentir se un judeo, e assi in nulle maniera differente de ulle persona, usque ille iva a Princeton. Ille esseva un puero gentil, un puero amical, e multo reservate, lo que le faceva acerbe. Ille lo liberava in le boxa, e ille exiva de Princeton con un dolorose conscientia de su proprie valor e le naso applattate e esseva maritate al prime puera qui esseva gentil a ille. Ille esseva maritate pro cinque annos, habeva tres infantes, perdeva le majoritate del cinquanta milles de dollars que su patre lassava a ille, le balan-

cia del fortuna habeva ite a su matre, indurava a in un typo assatis non-attractive sub le infelicitate domestic de un sposa ric; e justo quando ille habeva decidite abandonar su sposa, illa le abandonava e partiva con un pictor de miniaturas. Pois que ille habeva pensate durante menses abandonar su sposa e non habeva facite lo proque illo esserea troppo cruel privar la de ille mesme, su partita esseva un choc multo bon pro le sanitate.

Le divorcio esseva arrangiate, e Robert Cohn iva pro le costa. In California ille incontrava gente litterari e, pois que ille ancora habeva un poco del cinquanta milles, in poc tempore ille supportava un revista de artes. Le revista comenciava le publication in Carmel, California, e finiva in Provincetown, Massachusetts. A ille tempore Cohn, qui habeva essite regardate purmente como un angelo e cuje nomine habeva apparite in le pagina editorial mermente como un membro del comité consultative, habeva devenite le sol editor. Il esseva su moneta, e ille discoperiva que ille appreciava le autoritate de publicar. Ille esseva triste que le magazin deveniva troppo expensive, e que ille debeva abandonar lo.

4

Totevia, a ille tempore ille habeva altere cosas del quales preoccupar se. Ille habeva essite prendite per le mano de un femina qui sperava ascender con le magazin. Illa esseva multo autoritari, e Cohn non habeva jammais un chance de non esser prendite per le mano. Ille anque non esseva secur que ille la amava. Quando iste femina videva que le magazin

non ascenderea, illa deveniva un poco indignate a Cohn e decideva que illa plus tosto potea obtener lo que illa potea, durante que il habeva ancora qualcosa, dunque illa urgeva que illes debeva viagiare a Europa, ubi Cohn poteva scriber. Illes arrivava a Europa, ubi le femina habeva essite educate, e remaneva la tres annos. Durante iste tres annos, le prime esseva usate pro viagiare, le ultime duo in Paris, Robert Cohn habeva duo amicos, Braddocks e me. Braddocks esseva su amico litterari. Io esseva su amico de tennis.

Le femina qui le habeva captureate, su nomine esseva Frances, trovava verso le fin del secunde anno que su apparenzia evanesceva, e su attitude verso Robert cambiava ab un de possession negligente e exploitation al determination absolute que ille debeva maritar la. Durante iste tempore le matre de Robert habeva fixate un remuneration a ille, circa tres centos de dollars per mense. Durante duo annos e un medie io non crede que Robert Cohn regardava a un altere femina. Ille esseva assatis felice, excepte que, como multe gente vivente in Europa, ille haberea preferite esser in America, e ille habeva discoperite scriber. Ille scribeva un novella, e illo non esseva vermente un tanto mal novella como le criticos plus tarde lo appellava, mesmo si illo esseva un novella multo mal. Ille legeva multe libros, jocava al bridge, jocava al tennis e boxava in un gymnasio local.

Io primo esseva attente del attitude del femina verso ille un nocte quando nos tres habeva cenate insimul. Nos habe-

va cenate a l'Avenue's e pois iva al Café de Versailles pro biber caffè. Nos haveva plure *fines*¹ post le caffè, e io diceva que io debeva partir. Cohn haveva parlate super ir nos duo in alcun loco pro un excursion de fin de septimana. Ille desirava ir foras del urbe e ambular ben. Io suggereva que nos volarea a Strasbourg e ambularea verso Saint Odile o a alcun altere loco in Alsatia. “Io cognosce un puera in Strasbourg, qui pote mostrar nos le urbe,” io diceva.

Alcuno me calcava sub le tabula. Io credeva que illo eseva accidental e continuava: “Illa ha essite la duo annos e cognosce toto que on debe saper super le urbe. Illa es un belle puera.”

Io eseva calcate de novo sub le tabula, e regardante io videva Frances, le femina de Robert, cuje gena se levava, e cuje facie indurava.

“Damno,” io diceva, “proque ir a Strasbourg? Nos pote ir a Bruges o al Ardennas.”

Cohn pareva alleviate. Io non eseva calcate de novo. Io diceva bon nocte e iva. Cohn diceva que ille desirava comprar un jornal e voleva ambular al angulo con me. “Pro le amor de Deo,” ille diceva, “proque debeva tu mencionar le puera in Strasbourg? Non videva tu Frances?”

“No, proque debeva io? Si io cognosce un puera american qui vive in Strasbourg, que diabolo es isto pro Frances?”

“Illo face nulle differentia. Ulle puera. Io non poteva ir,

1 un bibita alcoholic

isto esserea toto.”

“Non sia folle.”

“Tu non cognosce Frances. Ulle puera del toto. Non videva tu le maniera, in le qual illa regardava?”

“E, ben,” io diceva, “que nos vadera a Senlis.”

“Non sia de mal humor.”

“Io non es de mal humor. Senlis es un bon loco, e nos pote habitar in le Grand Cerf e facer un excursion a pede in le forestes e retornar a casa.”

“Bon, isto essera bon.”

“Ben, a revider deman sur le cortes de tennis,” io diceva.

“Bon nocte, Jake,” ille diceva e comenciava ir retro al café.

“Tu oblidava comprar le jornal,” io diceva.

“Ah, si.” Ille ambulava con me verso le kiosque al angulo.

“Tu non es de mal humor, Jake, no?” Ille tornava con le jornal in su mano.

“No, proque deberea io esser de mal humor?”

“A revider al tennis,” ille diceva. Io regardava que ille ambulava retro al café con su jornal. Ille me placeva de facto, e evidentemente illa le dava un veritable vita.

GRANDE LIBROS

- Currentemente le derecho de autor de litteratura, musica e films expira. Isto significa que le obras es a disposition libere e pote esser i.a. traducite sin costo.
- Le initio de un serie de tal obras cognoscite in interlingua ha essite traducite, sperante que illo inspira traductores a continuar le labor e assecurar que le libros essera traducite plenmente in interlingua.
- Nos presenta ci le novella ab 1926, le prime de Ernest Hemingway que portraita americanos e britannicos qui via-
gia ab Paris pro le Festival de San Germin in Pamplona, Espania. Illo es un roman a clave.

Interlingua es un instrumento practic de communication international. Milliones comprende interlingua immediate. Le prime libro de interlingua esseva publicate in 1951, quando le International Auxiliary Language Association (IALA) post 27 annos de studios scientific e lingual publicava “Interlingua-English Dictionary”.

Le Union Mundial pro Interlingua (UMI) es un organisation international, sin scopos lucrative, pro promover e diffunder le international lingua auxiliar interlingua, publicate in 1951 per le “International Auxiliary Language Association” (IALA). Le Consilio de Administration es responsabile pro le functiones quotidian e strategic del UMI. Le UMI esseva fundate le 28 de julio 1955 in Tours, Francia, e esseva registrate como association no. 0911004931 al subprefectura de Étampes, Francia, le 3 de agosto 2006. Le UMI collabora con le organisationes national de interlingua.